

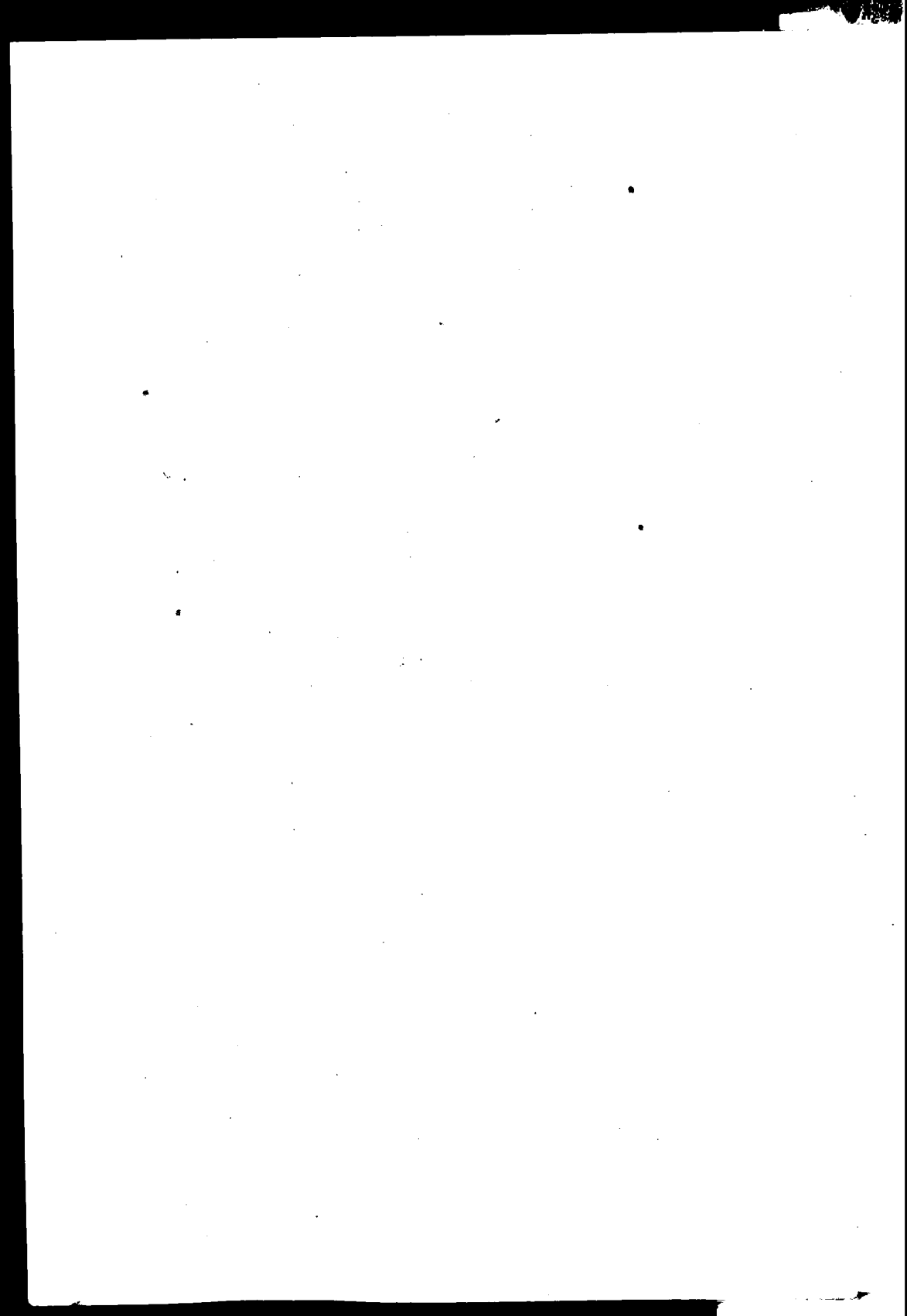
REJONG 752

Van den vrijbüter en lachenda roover,
die ik eens was, bleef enkel in mij over
de zwijgende rebel, die haalt het blinde
vertrouwen in het leven te bewinden,
dat hij bezat.

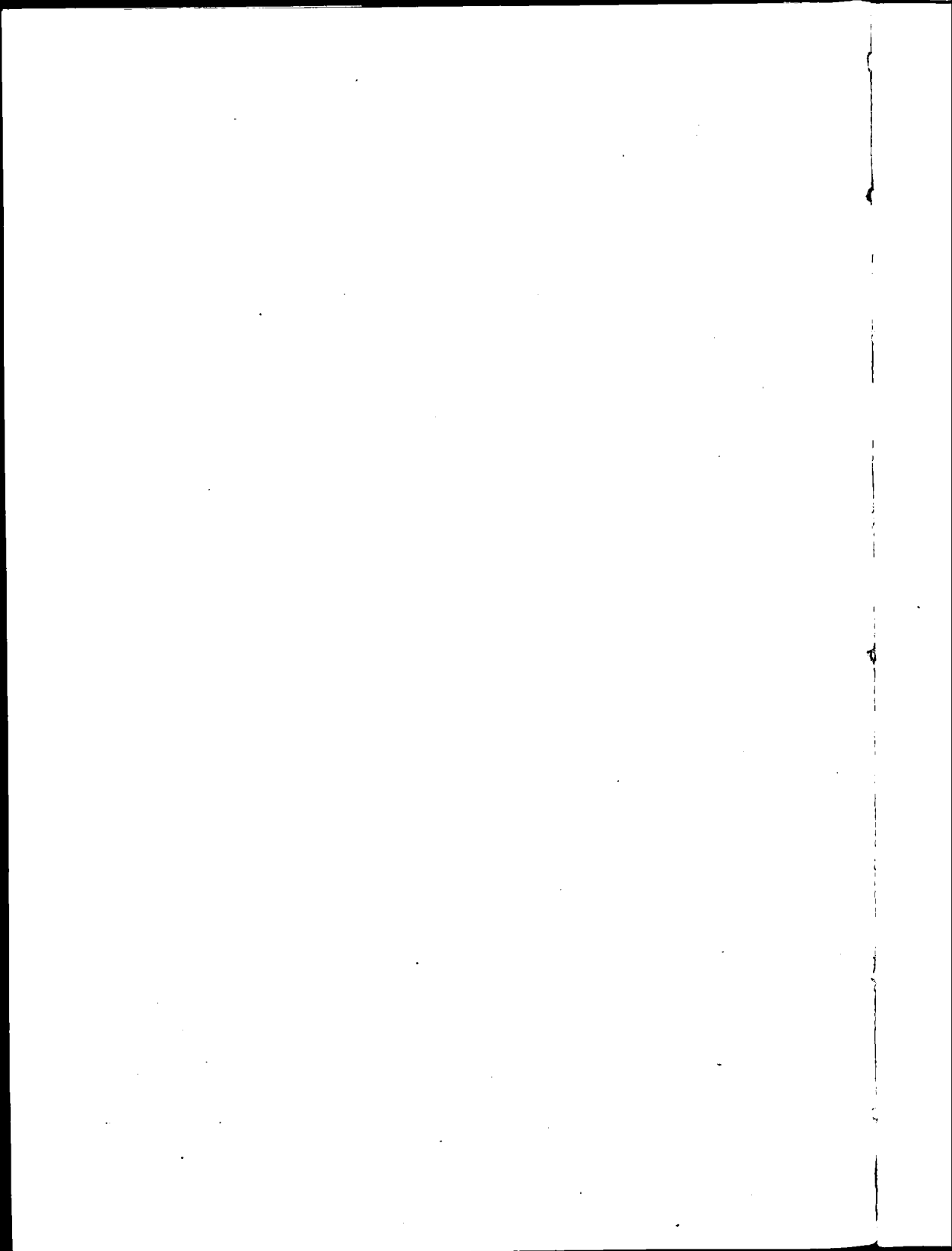
19 feb. 44

naar Dirk de Jong

Kaascheun

WINDVERHAAL

WINDVERHAAL

GEDICHTEN VAN
KOOS SCHUUR

M C M X L I
DE SEMAPHORE PERS DORDRECHT

1944

5471

*Opgedragen aan
mijn ouders*

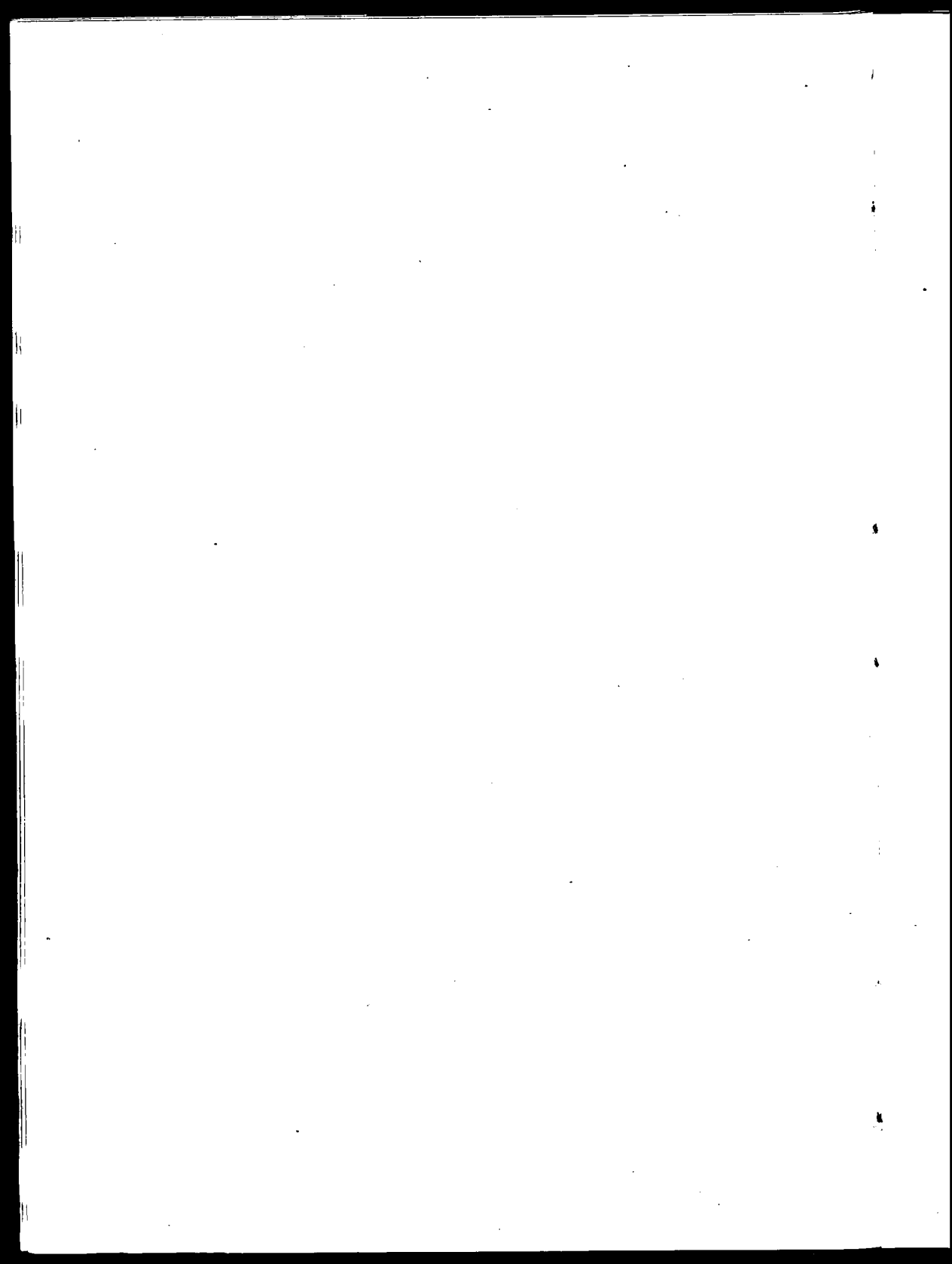
WINDVERHAAL

*D*e wind zei tot een heel klein kind:
— ik kom uit 't land van sinterklaas;
de bergen zijn er marsepein,
de huizen in de zonneschijn
van koek en in de straten vindt
je pepernoot en speculaas. —

En later wist het kind een lied
te zingen van het windverhaal
en ieder, die het tegenkwam,
en ieder, die het lied vernam,
bleef luistren, maar verstond het niet
en zei: — ach, het is kindertaal. —

Toen het heel veel verloren had
en andre woorden waarde gaf
dan speculaas en pepernoot
en zwarte piet en witte boot —
't leven met andre maten mat
dan mijter, gard en gouden staf,

zag het het zonbeschenen land,
het schuimend spel van wind en meer,
het korengeel en hemelsblauw,
het lachen van een schone vrouw
en schreef met aarzelende hand
verbaasd zijn eerste verzen neer.

HET SPEL MET DE
BLOEMEN

Et c'est toujours ainsi.

Tristan Derème.

SEPTEMBER

Blond lief, de laatste gouden dagen
wuiuen ten afscheid en wij achten 't niet,
de bomen en de struiken dragen
hun laatste tooi en in het riet
schuilen de vissen en hun trage
vinslag verraadht hen niet.

Het wordt nu tijd ons te bezinnen,
de bossen kleuren dieper bruin
en lila herfstasters beginnen
hun ijle bloeien in mijn tuin.

Het wordt nu tijd om te bedenken:
de zomer houdt niet eeuwig stand;
hij schonk ons al wat hij kon schenken —
de laatste gouden dagen wenken
en herfst komt reeds in feller kleuren drenken
de bloemen van dit dierbaar land.

OCTOBER

*D*e zwanen drijven in zichzelf gekeerd
en de fonteinen hebben 't lied verleerd,
dat klaterlachte in de zomernachten;

*de vogels riepen afscheid en het veld
is weer met ravenhorden overstelpt,
die naast hun somber kleed hun doodsang brachten;*

*de bomen hebben aan de wisselwind
hun blaadren afgestaan en reeds begint
de goede regen zijn eentonig praten;*

*de nimfe, die mijn zomerdromen schiep
en blauwe nachten in mijn armen sliep,
heeft mij het park en het paleis gelaten.*

*O park, zonder bruinrood en zonder bloemen;
paleis, nu nauwlijks nog paleis te noemen;
wel zingen 's avonds sterren aan mijn raam,*

*maar 's nachts roepen de vissen in de vijver
door de slaap van een eenzaam verzenschrijver
met hun nachtelijk visgeluid haar naam.*

KAPERKAPITEIN

*D*walend door de glazen danspaleizen,
steeds opnieuw verliefd op vreemde vrouwen,
die zich spiegelen — zachter dan ik —
werd ik zeeschuimer op lakken schoenen,
angstig net op alle takelage
en mijn boegbeeld: mannelijk symbool;

met een trouweloze equipage,
grotendeels gemonsterd zonder gage,
delend in de wisselende buit,
telkens muitend bij het lang uitblijven
van een haven, met bebloedde koppen
vechtend om het vechten oog om oog.

Menig zwaargeladen koopvaardijship
werd genomen om zijn dure lading
en het bij de kiel verborgen goud —
en het uitschot, dromend van galjoenen
waarop vrouwen dek en reling boenen,
stond te springen om het zachte vlees.

Altijd verder ging het — onder stormen
en bij hitte die het pek deed smelten —
tot een eiland met een korte rust;
maar wanneer opnieuw de nood ging nijpen,
ging het uitschot weer zijn bijlen slijpen
en weer koersen buiten iedere kust.

Soms, in nachten als de maan het water
tot een lichtblauw veld maakt, zit ik achter
een fles geurige jamaica-rum
en groeit in mij het vervloekt verlangen
naar een haven, waar ik eens zou hangen
voor een klein, belachelijk vergrijp.

Dromen? nog één droom kan mij bekoren:
dat een hertogin of koningsdochter
— buitgemaakt op een geënterd schip —
mij verkiest boven de troep paljassen
met hun gouden degens, zilvren gespen
en met donsjes op hun bovenlip;

dat de hele wereld het zal horen:
kaperkapitein gekozen door een
hertogin of door een koningskind!
Merde! Nu ik dit lied zit te schrijven,
vecht het uitschot met geschonden lijven —
zeilen hangen slap, er is geen wind.

BLADEREN EN MEEUWEN

Nu weer de wind langsheen mijn venster reist
met gele bladeren en witte meeuwen,
ben ik opnieuw de kluzenaar, vergrijsd
in de sneeuwstormen van tientallen eeuwen.

Was het in Rome, in Jeruzalem
of in Alexandrië, dat wij stonden
en zij antwoordde met haar hechte stem:
— wij zijn voor eeuwig aan elkaar gebonden;
scheep je nu in, de zee is dieper blauw
dan d'ogen van de noordlijke barbaren,
en meet de wereld uit — ik ben de vrouw,
ik ben het land, ik moet het zaad bewaren. —

Een vrouw is anders eeuwig dan een man.
Ik werd de kluzenaar, de zacht-vergrijsde.
En zij? Hoe zal ik haar ooit zeggen dan,
dat ik de denker werd, de moe-gereisde?

HERFST, HOOS EN
HAGEL

Die Bläue meiner Augen ist
erloschen in dieser Nacht.

Georg Trakl

DE OUDE KONING

Wij gingen huiswaarts en de nacht was diep,
de straten waren eindloos en verlaten;
een man, die rustloos aan een venster sliep,
lag angstig en verward te praten.

En op de weg naar onze woning
stond gans alleen en levensgroot
het standbeeld van een oude koning,
dien men een grote naam gaf na zijn dood.

Temidden van het volk, dat lag te slapen,
hield hij de wacht en was paraat
en klemde in de rechterhand zijn wapen
en joeg zijn blik steeds door dezelfde straat,
alsof vandaar de vijand nog moest komen —
juist nu, in deze zachte lentenacht.

Wij liepen langs hem heen te dromen
en hebben geen moment aan hem gedacht.

EEN KIND SPEELT

Een kind bouwd' een paleis van bonte blokken
en legde noten op een lange rij;
het waren regimenten en zij trokken
luid juichend aan het klein paleis voorbij.

Het heeft zijn noten door elkaar geworpen
en heeft zijn bont paleis verwoest,
maar schiep opnieuw paleizen, steden, dorpen,
totdat het slapen moest.

Speel met je blokken, kind, en met je noten
en blaas op je trompet het pover sein;
misschien zul je eens zien, hoe al de groten
van deze aarde boze kindren zijn.

Zij schijnen wijzer in hun doen en laten
en waardiger (dat is reeds veel),
maar spelen — als met noten — met soldaten
en niets blijft in hun handen heel.

AAN DE HEERBAAN

Voor W. Meijer.

De dag was een der laatste zomerdagen,
die bruin zijn en ons warm vertrouwd.
Een gele vlam sloeg langs de rozenhagen,
de beukeblaadren werden goud
en in het woud hoorde men late vogels klagen.

Er trokken legertroepen langs de wegen
en een soldaat zong een weemoedig lied
en heeft een tijdlang in het gras gelegen.
De vis verschool zich in het riet;
de avond bracht een milde najaarsregen.

Vijf mijlen noordwaarts wordt gestreden
— een haastige koerier heeft het verteld —
en in de avond zeggen wij gebeden.
Er vliegen vogelzwermen over 't veld
en er zijn wagens door het dorp gereden.

Wij zitten rustloos in de nacht tezaam
en worstelen met slaap en dromen.
Riep buiten iemand onze naam?
Zijn er soldaten langs het huis gekomen?
De een na d'ander luistert bij het raam.

Welk onheil brengt het morgenrood?
Misschien zijn onze troepen reeds verslagen.
Hoor, hoe de wind tegen het venster stoot
en hoe er paarden door het duister jagen.
O vriend, achter de heuvels danst de dood.

schrijver - Schuur, K.
editor

titel Windverhaal.
Gedichten.

serie

uitg. De Semaphore Pers.
publ.

plaats Dordrecht.

ed.

jaar

1944

ISBN

goedk.
bibl.

behouden uit
zichtzending

journaalnummer

454/51

Interne aantekeningen:

Besteldatum/nr

leverancier H. de Bruijne. Utrecht

factuur-
datum/nr. febr. 76.

prijs f 250.-

aan-
vrag er Breug.

krediet-
onderdeel

plaatsing/
(evt.) depot: MNL. Bijz. Gedr. W.

Factuur in viervoud t.n.v.:
Invoice in triplicate for:

Maatsch. v. Ned. Letterkunde.

GELEIDEBILJET

Blijft bij boek tot het magazijn,
of expeditie bereikt.

Daarna retour Acquisitie.

ZICHTKAST:

VOORRANG:

	datum	paraaf
Afgewerkt op afd. Acquisitie		
Gezien door aanvrager		
Kopij-titel gemaakt	13 febr. 1986	AS
Kopij-titel gecontroleerd		
Syst. cat.		
Signatuur gegeven (z.o.z.)		
Titel getypt		
Doorslag gecontroleerd		
Gestempeld en geplakt		
Controle magazijn		
Geleidebiljet terugontv. Acq.		

ZEER JONGE SOLDAAT

*E*r speelt een knaap met oude waarden
en weegt ze aarzlend op zijn hand;
langzaam verandert iets op aarde,
het vreemde wordt hem meer verwant
en al de goede, oude dingen
— verloren op een schone dag —
hervindt hij als herinneringen:
de steek, de trommel en de vlag.

De levensvaart, die niet bedaarde,
voerde hem verder van zijn land:
hij ziet de bloemen in de gaarden,
zwijgende mensen langs de kant
en vindt de moed nog om te zingen,
vindt zelfs de moed nog voor een lach —
kent de granaat niet, die zal springen
vlak naast hem op een schone dag.

HET KIND BEN IK

Wanneer des nachts de donkre vogels komen
en ons weer wekken met hun stalen stem,
roept hij heel zacht mijn naam en zeg ik hem
dat het weer nacht is en wij samen dromen.

Beneden op de trap is alles duister;
daar zit hij op mijn knie en luistert hij
naar wat mijn stem nog liegen kan, waarbij
het dreunen wedijvert met mijn gefluister.

„Slaan ze de trom, Koos, zijn het de kabouters
die weer een optocht houden door de straat?
Ziet de politie hen dan niet, die stouters?”

Geef mij vannacht — dat ik mij niet verraad —
voor deze schande weer een nieuwe leugen
die voor dit slaapzwaar kind, God, nog kan deugen.

SPIEGELMAN

*D*aags wel dertig maal kom ik mij tegen
binnenshuis en buiten op de wegen
in de spiegels en de spiegelramen
en vind dwars door mij de namen
van mij vreemde mensen heengeschreven.

Opgejaagd in dit spiegelend leven
door mijzelf, mijn eigen spiegelbeeld,
weet ik, dat mijn leven zich verdeelt
tussen mij en dit gespiegeld wezen.

In mij is de angst gerezen,
dat op zekren dag die vreemdeling
— die zo dikwijls naast mij ging —
aan mijn schrijftafel zal zijn gezeten,
in mijn bed zal slapen en mijn brood zal eten,
alle spiegels in het huis zal breken
en de spiegelruiten buiten mijden —
dat voor mij de kans zal zijn verkeken
om mij uit het spiegellevens te bevrijden
en hem weer terug te dringen in zijn rijk.

VERZEN BIJ NACHTE

Voor Jacquélien.

I

De nacht is wijder dan de horizon
— o angstig lief — de bange bossen zingen
hun oeroud lied, een grijze wind begon
zijn wilde reis; en wij, twee stervelingen
verloren in een roekeloze nacht,
verschuilen ons tussen het blanker laken
en houden aan elkanders kust de wacht,
te moe om eigen kusten te bewaken.

Misschien krijgt morgenvroeg de wind wel slaap
en misschien zelfs komt de tevreden regen
en zijn wij weer het meisje en de knaap,
die naar frambozen zochten langs de wegen
en dansten op de wijze van een lied,
dat eens een nieuw lied was en zeer bijzonder:
de knaap die zijn onstuimig hart verried
en 't meisje dat geen raad wist met het wonder.

II

Op alle wegen, die wij gisteren gingen
— o lief — weten wij nog de banken staan;
weten wij nog, waar de fonteinen zingen
en waar de herten 's avonds drinken gaan;
weten wij nog, hoe wij een man ontmoetten,
die van het weer sprak met een brede stem,
en horen wij nog zijn avondlijk groeten:
het ga u goed, tot ziens bij bethlehem.

Op alle wegen, die wij gisteren gingen,
sneeuwen vannacht de laatste sporen dicht;
het morgenlicht vindt ons: twee vluchtelingen
met vlekken van de wake in 't gezicht,
met van de avond nog het bang verlangen,
met van de nachtwind het ontredderd lied,
met al wat van de droom is blijven hangen
en met de kennis van een grijs gebied.

ELEGIE

VROUW RAMP, de mensen komen klagen,
d'een met een zere voet, d'ander met andre pijn,
een derde komt met felle flerecijn,
een vierde komt u een voorspelling vragen —
VROUW RAMP, is er geen medicijn
buiten de nauwe hennepkragen?

Er is een man reeds dagen zonder eten,
er is een vrouw reeds weken zonder man,
een pasgeboorne heeft zich doodgekreten,
er is een leed, dat men niet leengen kan —
VROUW RAMP, de duivel zal ons weten
te vinden voor zijn hete pan.

Er vliegen grote vogels door de landen
en zitten neer op een onvruchtbaar veld;
kerken en dorpen en paleizen branden;
een meisje vindt zichzelf en is ontsteld
en zij verliest zich, want haar kleine handen
zijn veel te klein in zulk een groot geweld.

VROUW RAMP, dit is een heilloos jaar;
der mensen geest is angevreten
en wij, poëten, nog bezeten
van liefde, leggen op 't altaar
onzelf en dromen en vergeten
't misbaar rondom en het gevaar —
ge vindt ons in een bloemenperk gezeten,
spelende met een woord en een gebaar.

LANGS CUMULI EN
CIRRI

We are the musicmakers
We are the dreamers of dreams
A. W. E. O'Shaughnessy

RONDEEL

Voor A. Marja.

Vergeet de dromen niet, die ons omringen
elk met zijn eigen vreemd gezag
over de mensen en de dingen.
Geen, die een droom ooit overzag.

Wij laten door een droom ons dwingen
den weg te gaan, die zijwaarts lag;
vergeet de dromen niet, die ons omringen
slapend en wakend, nacht en dag.

Soms staat een van ons op tot zingen
en voert zijn sterkste droom als vlag;
zijn boot gaat later overstag
en raakt verward in 's waters wentelingen:
vergeet de dromen niet, die ons omringen.

BESLUITELOOS SPROOKJE

Voor Eddy Evenhuis.

Diep in het bos achter de blonde bergen
met mijlver geen dorpen in het rond
staat aan een vijver 't huis der zeven dwergen,
waar eens een heks als appelvrouw vermomd

haar koopwaar aanbood, rood en rijp en glanzend,
waar kleine vogels en waar herten zijn,
de ree met ronde ogen, plechtig dansend,
de schildpad en het langorig konijn.

De dwergen zitten hopeloos verlegen
al jaren moe rondom de kleine kist,
waarvan het glas, verweerd door zon en regen,
zorgvuldig eens per week wordt afgewist.

En al die tijd is er geen prins gekomen
over de zeven bergen naar het woud.
De dwergen zitten lusteloos te dromen
en plukken aan hun baard en worden oud.

* * *

God, laat dit meisjeshart niet doelloos branden
tot smart van vogels, herten en konijn;
zijn er geen prinsen dadelijk voorhanden,
laat het dan een kantoorbediende zijn.

HET OPEN VENSTER

Ging hier de koning op zijn vlucht voorbij?
Een jonge vrouw zit aan het open raam
en peinst: zij kreeg vannacht een nieuwe naam;
geen weet het, slechts de vreemdeling en zij.

De nacht werd donker, groot en roekeloos
toen hij zijn paard deed stilstaan voor het huis;
de nachtwind groeide uit, werd eindeloos
en goot de oude tuinen vol geruis.

Hij had de donkre stem van najaarswouden
en zijn gebaren waren tederheden
— herinneringen aan een oud verleden
vol smetloos hermelijn en zeer zwaar goud — en
zijn haastig hart vond rust tussen haar leden.

Vraag haar niet of de koning hier voorbijging.
Wat weet zij van de wereld, van een koning
die alles achterliet: land, volk en troon, en
die op de vlucht sloeg voor barbaarse ontwijding?

Ach, laat haar aan het venster van haar woning
— het open venster — peinzen op de nacht
en op de vreemdeling, zijn mild gebaar,
op wat het leven haar nog heeft gebracht
één enkle nacht. En vraag haar niet, laat haar!

NAJAAR

*D*e maan was zilver en de nacht was indigo
en door de bomen van het park speelde de wind —
was het niet zo, chérie, was het niet zo?
en was de ganse wereld ons niet welgezind:
de vogels en de bloemen en het klein balcon
en alles wat de nacht tezamen vindt?

Nu kwijnen asters in een schrale zon,
de blauwe bloemen van het najaar trachten
nog moed genoeg te zaamlen voor de nachten
van dit bruinrood en grijs seizoen.

God heeft een oude linnenkast geopend
en wij kunnen niet uit haar geur vandaan
en haastig door het bruin der wouden lopend
ontmoeten wij 's nachts plotseling de maan,
die wat verwaaid is, minder gevaarlijk
en minder snel tot slechte daad bereid
en bovenal veel minder wonderbaarlijk
dan 's zomers, als een meisje om hem schreit.

PAN DER STEDEN

Altijd dronken van de wijn en
van de zoete geur der vrouwen
— saamgeregen met baleinen
en geen etmaal te vertrouwen —
ben ik thuis reeds bij de gekken,
die met felgekleurde vlaggen
de vervallen lading dekken:
roest en schimmel en spinraggen.

Trachtte ik mij schoon te wassen
van het vuil, dat mij aankleefde;
zocht in 't bos de diepste plassen,
waar de laatste nimf nog leefde —
maar wie vond ik? oude wijven
die met vuile, grijze haren
en met uitgezakte lijven
angstig naar de vreemdeling staren.

Langs de oevers der rivieren
liep ik tot ik niet meer gaan kon,
tot een pad van slanke dieren
mij de weg wees naar de maanbron;
maar de nimf, die daar nog baadde,
vluchtte op 't gekraak der takken —
uit de verte sloeg 'k haar gade,
langs mijn benen kropen slakken.

Langs de kustlijn in de branding
jaag ik nu op zeemeermijnen;
schreeuwende sleep ik hen 't land in —
in het vissersdorp beginnen
vrouwen mij reeds te ontwijken,
mannen spuwen waar ik langsga
en de kindren op de dijken
roepen mij bij dag iets bangs na.

ODYSSEE

Ik was een denker in het land der grieken,
ik was senator in het roomse rijk,
caligrafeerde later encyclieken
en stond als overwonnen vorst te kijk,

ik was een monnik in de middeleeuwen,
ik voer als hollands zeeman om de kaap,
ik heb de martelaren horen schreeuwen
in spanje als sombre edelknaap,

ik was aan 't franse hof een kale jonker,
was rover langs de weg wenen-parijs
en menigeen gaf in het herfstig donker
al zijn gouden ducaten mij tot prijs,

ik voer per schip naar 't land der rijke gaven
— amerika — en was een machtig man,
als postillon liet ik de paarden draven
de lange weg van brussel naar sedan,

ik was in wenen, in berlijn en londen,
ik was in peking, moskou, amsterdam,
diep in peru heb ik eens goud gevonden,
ik was een koopman, die naar indië kwam...

O God, dat al uw wonderlijke wegen
mij leidden naar dit pover dichterschap;
tegen mijn raam zendt ge uw herfstge regen,
de bloemen in mijn tuin zijn droef en slap.

AARZELENDE MINSTREEL

Ik zou zo graag nog het verhaal vertellen
van de zwaan die stierf op 't water,
van het kleine kind, en later
van de dwerg met koopren bellen,
van de vrouw die op een nacht
wenend voortliep door het woud,
van een winter wit en koud —

maar dan zou ik onverwacht
moeten eindgen en de stilte
zou dan om u hangen als een kilte
en ge vond uw handen leeg...

INHOUD

Windverhaal 5

HET SPEL MET DE BLOEMEN

September 8

October 9

Kaperkapitein 10

Bladeren en meeuwen 12

HERFST, HOOS EN HAGEL

De oude koning 14

Een kind speelt 15

Aan de heerbaan 16

Zeer jonge soldaat 17

Het kind en ik 18

Spiegelman 19

Verzen bij nachte 20

Elegie 22

LANGS CUMULI EN CIRRI

Rondeel 24

Besluiteloos sprookje 25

Het open venster 26

Najaar 27

Pan der steden 28

Odyssee 29

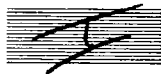
Aarzelende minstreel 30

Colophon

„Windverhaal”, een bundel gedichten van Koos
Schoor werd gezet uit de Egmont-cursief en
gedrukt in de oorlogswinter van 't jaar 1941
voor de Semaphore-Pers te Dordrecht.

De oplaag bleef beperkt tot 270 ex.,
waarvan 120 gesigineerd werden door
den auteur. 20 hiervan, genum-
merd van I—XX kwamen niet
in den handel. De overigen
werden genummerd van
21—120 en van 121
tot 270. x)

Dit is nr.

Kooschoor
K

x) benevens 10 exemplaren, genummerd
met de letters van mijn naam (niet in
de handel). K

